

Költők választása

A költészet napjára megjelent Egyetlen verseink című antológiát egy írószövetségi bemutatón ismerhette meg először a közönség. Tulajdonképpen második kötet ez; a hasonló című elsővel 1991-ben jelentkezett a *Szépirodalmi Kia-*

dó. Akkor is, ma is élő költők választották ki közlésre egy-egy versüket, és mellé egy fontosnak, szépnek ítéltet valaki mástól. Most a *Nemzeti Tankönyvkiadó* érdeme a megjelentetés. A bemutatón *Ábrahám István* vezérigazgató elmondta: a tankönyvek kiadásából származó alapból fedezték a költségeket. *Somos Béla*, a versek válogatója arról tájékoztatott, hogyan állt össze a kötet. (A szerkesztő választásával néha nehéz egyetérteni. Közöltek olyan verset, amelynek „aktuálpolitikai üzenete” a szalonképesség határát súrolja. A választás, a felkérés azonban nemcsak általában, hanem túlnyomó többségében biztos, jó ízlésre utal.) Volt a felkértek között, aki nem vállalta, hogy csupán egyetlen verssel álljon ki, de kilencvenötén mégis megtették ezt, hazaiak és néhányan a határon kívüliek közül is. Többségük meg is indokolta választását. Ez újdonság, és valami *nagyszerű, játékos izgalmat ad a könyvnek*. Az olvasó kíváncsian figyeli, ki kinek a művét kívánja társul a magáé mellé, s vajon miért. A választások megindokolását olykor csupán információként fogadja, de gyakran úgy érezheti: a választót érti meg belőle jobban. A két „egyetlen” között is kapcsolat teremődik, tartalmaik fölerősítik, megvilágítják egymást. Néha fölkavaróan. *Eörsi István* – *Angyal István* mártírhalálára emlékező – keserű *Sírfelirata* mellett *Villon* Apró képek balladájának folyvást visszatérő refrénje panasolja: mindent tudok, „csak azt nem tudom, ki vagyok”. *Gyurkovics Tibor* *Vörösmarty* Emlékkönyvbe című költeményének kétségbeesését rendeli a magáé mellé; *Orbán Ottó* Vanitatum vanitasa éppoly megrendítő, mint *Kölcseyé*, amelylyel párba állította. „Hiúságok hiúsága, hogy a nyelv versben beszél” – mondja az utolsó szakaszban. És tudjuk, érezzük – a költő is tudja! –, mégsem az. Bizonyosság rá ez a kötet is, amelyet akár egyhuzamban, örömmel, érdeklődéssel lehet végigolvasni.

S amely föl is vértézhet a csúf világgal szemben, például *Farkas Árpád* egy jó sora által: „Félni kell bátran. S élni. Élni.” Vagy *Utassy József*ével, aki ezt kiáltja: „Íme: van itt egy világ!! Hát add el!!! Mindened lesz majd, csak igazad nem.”

Egy kis statisztika arról, hogy a mai költők kit hányszor választottak egynél többször a régiek közül. *Weörest* hatan, *Babitsot* öten, *József Attilát* négyen, *Adyt*, *Jékely Zoltánt*, *Kor-*

mos Istvánt, *Petőfit* hárman, *Dsidát*, *Illyést*, *Tóth Árpádot*, *Vörösmartyt* ketten.

Továbbá egy kis szemrehányás a szerkesztőnek. Betűrendbe szedett tartalomjegyzék híján nehézkes a keresendők kikeresése; valamint két lényeges hiba csúszott be a könyvbe. *Petőfi* nem azt mondja szülei sírjánál, hogy „sírkerezzetekkel ölelkezem”, hanem ezt: sírkerezzetekkel. *Vajda* pedig „Harminc év után” nem az elveszett, hanem az elvesztett éden fájdalmáról beszél.

Mindent összevetve azonban azt mondhatjuk: *kitűnő könyvet adott a kezünkbe a kiadó*; olyan munkát, amely meggyőz arról: él a magyar líra. Öröm volt olvasni, és jó szívvel ajánljuk nemcsak a magyar szakos tanároknak, hanem valamennyi kollégának. (*Nemzeti Tankönyvkiadó*)

CSONTOS MAGDA ◀

„A modern kor hajnalán”

Az ELTE Kísérleti Gyakorló Iskolájának fiatal tanára, *Albert Gábor* első könyvével jelentkezett 1996 decemberében, címe: *A modern kor hajnalán*. Munkáltató tankönyv 13–14 éves tanulók számára. A *törökbálinti szellemnek* megfelelően – mint előszavában írja – „a tanuláshoz, a kutatáshoz, az alkotáshoz kívánt hozzájárulni”.

A tankönyv a XVIII. századi Európától az 1870-es évekig tekinti át az egyetemes és a magyar történelmet, kitüntetetten foglalkozva a polgárosodással. A szerző azzal a nem titkolt szándékkal közeledik ehhez a témához, hogy a mai Magyarország ifjainak adjon mintát: Mit kell tudnunk a polgárságról, a polgárosodásról?

A kötet igazi munkáltató tankönyv. Viszonylag kevés szöveghez sok kép, térkép, karikatúra, táblázat, időszalag, szemelvény társul. Ezek sem állnak magukban, dicséretre méltó a pedagógiai apparátusuk, mely ma nem minden tankönyvnek az erénye. A tanulók tehát sokféle feladatot oldhatnak meg részint önállóan, részint tanáruk segítségével. A pontosan hivatkozott szövegek jól segítenek a tájékozódásban.

A könyv ugyanakkor nem öleli fel a ma megszokott hetedikes terjedelmet, így gondot okozhat, ha csak magában használjuk. A kellemesebb gond az, hogy csak azoknak